

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobce: **Sdružení na ochranu ohrožených dětí, z. s., IČO 046 48 293**
sídlem Na Poříčí 1041/12, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2019/171388-231/1 z 30. 11. 2020

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2019/171388-231/1 z 30. 11. 2020 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalobce je zřizovatel zařízení pro děti vyžadujícího okamžitou pomoc (dále „zařízení“) Koala Kbely. Dne 3. 4. 2019 do něj přijal nezletilou L. V., nar. X, a to na základě předběžného opatření Okresního soudu Praha-východ č. j. 31Nc 4801/2019-13 ze 4. 4. 2019. Dne 17. 5. 2019 byla do stejného zařízení přijata nezletilá J. V., nar. X, a to na

vlastní žádost za souhlasu zákonného zástupce. Na základě seznamu všech dětí přijatých žalobcem do zařízení včetně L. V. a J. V. rozhodl Magistrát hlavního města Prahy podle § 42g zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále „ZSPOD“), o přiznání státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc za květen 2019 ve výši 238 640 Kč.

2. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání namítaje, že přiznaný příspěvek je o 20 520 Kč nižší, než jaký mu náleží za pobyt a péči pro nezletilou L. V., a o 6 840 Kč nižší, než jaký mu náleží za pobyt a péči pro nezletilou J. V. Celkově tak měl být žalobce nedůvodně zkrácen o 27 360 Kč.
3. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím žalobcovo odvolání zamítl, respektive pouze formálně změnil výrok prvostupňového rozhodnutí. V odůvodnění se podrobně zabýval otázkou právních účinků usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi č. j. 26P 131/2019-23 z 6. 5. 2019, jímž mělo být podle jeho názoru opožděně prodlouženo původní předběžné opatření, kterým byla L. V. svěřena do péče zařízení Koala Kbely. Pokud soud rozhodl o prodloužení předběžného opatření až poté, kdy toto opatření již ze zákona zaniklo, překročil svou pravomoc a jeho rozhodnutí nemůže představovat právní titul potřebný pro poskytnutí státního příspěvku na pobyt a péči pro L. V. v zařízení od 5. 5. 2019. Ohledně státního příspěvku na pobyt a péči pro J. V. žalovaný konstatoval, že nezletilá po část formálního pobytu v zařízení pobývala na internátě, který hradila její babička, a žalobci v souvislosti s touto částí pobytu nezletilé nevznikly žádné náklady. Proto bylo třeba považovat období pobytu na internátu za pobyt mimo zařízení ve smyslu § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí a poměrně zkrátit výši státního příspěvku.

II. Argumentace účastníků řízení

4. Žalobce v žalobě uplatnil shodnou námitku proti výši stanoveného příspěvku jako v odvolání. Pokud jde o státní příspěvek na pobyt a péči o L. V. v zařízení, žalobce namítl, že správní orgány vyšly z nesprávného právního závěru, podle něž pobyt jmenované od 5. 5. 2019 do 31. 5. 2019 již nebyl kryt žádným právním titulem, jelikož původní předběžné opatření, kterým byla nezletilá svěřena do žalobcova zařízení, nebylo včas prodlouženo. Žalobce zdůraznil, že usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi o prodloužení předběžného opatření sice trpí procesní vadou, ale jde o předběžně vykonatelné rozhodnutí, které nebylo zrušeno ani změněno, a je tudíž pro každého závazné. Správní orgány nejsou oprávněny zkoumat jeho správnost a neřídit se jím, byť by je vyhodnotily oprávněně jako vadné.
5. Ohledně příspěvku za pobyt a péči o J. V. žalobce namítl, že k jeho tíži nemůže být kladena skutečnost, že nezletilá se část pobytu nacházela na internátě hrazeném její babičkou. Jelikož nebyla u nikoho na návštěvě, ale její pobyt mimo zařízení souvisel s jejím vzděláváním, měl by být příspěvek žalobci přiznán také za dobu jejího pobytu na internátě.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobcův nárok na státní příspěvek na pobyt a péči o L. V. v zařízení zanikl k 5. 5. 2019, kdy pozbylo platnosti předběžné opatření soudu o svěření nezletilé do péče a v důsledku jeho včasného neprodloužení již neexistoval právní titul k pobytu nezletilé v zařízení. Žalovaný vyložil, že soud nemá pravomoc prodloužit předběžné opatření o úpravě poměrů nezletilé, které již zaniklo, a proto je jeho rozhodnutí

z 6. 5. 2019 nicotné a nemohlo vyvolat žádné právní účinky. Žalovaný doplnil, že měsíční výši příspěvku 22 800 Kč krátil podle § 42g odst. 3 písm. g) ZSPOD o jednu třetinu za každý den pobytu L. V. mimo zařízení, v tomto případě tedy o 27/30, čímž dospěl k výši přiznaného příspěvku 2 280 Kč.

7. Obdobně byl krácen státní příspěvek za pobyt J. V. v zařízení. Tato nezletilá v něm pobývala pouze od pátku do neděle, naopak ve všední dny byla ubytována na internátní škole, kterou v květnu 2019 hradila její babička. Příspěvek byl proto krácen o jednu třetinu za každý den, kdy nezletilá pobývala mimo zařízení po dobu dvou po sobě jdoucích dnů, t. j. za dny od 1. 5. 2019 do 16. 5. 2019 (nezl. byla přijata do zařízení 17. 5. 2019), od 20. 5. 2019 do 23. 5. 2019 a od 27. 5. 2019 do 30. 5. 2019, což činí celkem 24 dní. Žalobci byl proto přiznán příspěvek 4 560 Kč. Žalovaný k tomu podotkl, že ZSPOD pro účely krácení státního příspěvku nijak nerozlišuje účel či důvod, pro který dítě pobývá mimo zařízení.

III. Průběh soudního řízení

8. Žaloba byla nejprve projednána specializovaným samosoudem zdejšího soudu, jenž jí rozsudkem č. j. 20Ad 1/2021-32 z 19. 5. 2021 vyhověl, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Tento rozsudek byl však ke kasační stížnosti žalovaného zrušen rozsudkem NSS č. j. 9 Ads 122/2021-28 z 27. 8. 2021 výlučně z toho důvodu, že k rozhodnutí o žalobě nebyl příslušný specializovaný samosoudce, nýbrž specializovaný senát krajského soudu. K věci samé se NSS žádným způsobem nevyjádřil.
9. Městský soud poté, co mu byla věc vrácena k dalšímu řízení, nejprve shledal, že jsou splněny podmínky řízení, žaloba je přípustná, byla podána včas a osobou oprávněnou. Následně vycházejí ze skutkového a právního stavu, jenž zde byl v době vydání napadeného rozhodnutí, přezkoumal je na základě podané žaloby v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“)], včetně řízení předcházejícího jeho vydání, a nezjistil při tom žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout z úřední povinnosti.
10. Soud rozhodl podle § 51 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobce s tímto postupem v podání z 18. 9. 2021 souhlasil a žalovaný s ním po poučení soudem nevyjádřil nesouhlas, proto se jeho souhlas předpokládá. Důvodem pro nařízení jednání nebyla ani potřeba dokazování, neboť veškeré listiny potřebné pro rozhodnutí jsou obsaženy ve správním spisu, jímž se dokazování neprovádí (rozsudek NSS č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS z 29. 1. 2009).

IV. Posouzení věci

11. Podle § 42g odst. 1 ZOSPD má zřizovatel zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilému dítěti v tomto zařízení na základě rozhodnutí soudu nebo na základě žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností.
12. Podle § 42g odst. 3 písm. a) téhož zákona státní příspěvek náleží měsíčně za každé dítě ve výši 22 800 Kč. Podle písmene b) téhož ustanovení se státní příspěvek snižuje o jednu třetinu za každý den, v němž dítě pobývá mimo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a pobyt mimo toto zařízení trvá po dobu 2 po sobě jdoucích kalendářních dnů;

den, ve kterém dítě odejde ze zařízení v době po patnácté hodině, nebo den, ve kterém se vrátí do zařízení před patnáctou hodinou, se do doby 2 dnů po sobě jdoucích nezahrnuje.

13. Ohledně státního příspěvku na pobyt a péči pro nezletilou L. V. je mezi stranami sporné, zda usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi z 6. 5. 2019, kterým bylo prodlouženo předběžné opatření nařízené usnesením Okresního soudu Praha-východ ze 4. 4. 2019 o svěření nezletilé do péče zařízení Koala Kbely, bylo zákonem předvídaným podkladem pro prodloužení péče v zařízení na období od 5. 5. 2019 do 31. 5. 2019.
14. Městský soud předesílá, že poslední den předběžného opatření upravujícího poměry dítěte, nařízeného Okresním soudem Praha-východ podle § 452 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále „z. ř. s.“), připadl na sobotu 4. 5. 2019. Okresní soud v Mladé Boleslavi vydal rozhodnutí o prodloužení trvání tohoto předběžného opatření v pondělí 6. 5. 2019. Jako možné vysvětlení si lze představit, že se soud domníval, že trvání předběžného opatření se analogicky jako procesní lhůta prodlužuje tak, že jeho poslední den připadá na první následující pracovní den.
15. Zákonnost tohoto postupu opatrovnického soudu ovšem nemá na posouzení nynější věci žádný vliv, proto by bylo nadbytečné se jí zabývat.
16. Zřizovateli zařízení vzniká nárok na státní příspěvek, pokud poskytuje pobyt a péči nezaopatřenému dítěti mimo jiné „na základě rozhodnutí soudu“. Žalobce tak ve vztahu k L. V. v období od 5. 5. 2019 do 31. 5. 2019 učinil na základě vykonatelného rozhodnutí soudu o prodloužení doby trvání předběžného opatření, jímž mu byla tato povinnost uložena a jímž byl vázán, a státní příspěvek za pobyt a péči poskytované nezletilé mu proto nelze odeprít. Zákon nesvěřuje správním orgánům pravomoc, aby zákonnost rozhodnutí opatrovnického soudu podrobovaly vlastnímu přezkumu a na základě jeho výsledků se rozhodovaly, zda je budou či nebudou akceptovat. K tomu lze dále poukázat na § 457 z. ř. s., podle něž je výrok rozhodnutí, kterým bylo vyhověno návrhu na předběžné opatření, závazný pro každého. Z povahy věci platí totéž nepochybně i o výroku rozhodnutí, kterým se předběžné opatření prodlužuje.
17. Úvahy žalovaného o nicotnosti rozhodnutí Okresního soudu v Mladé Boleslavi z důvodu nedostatku pravomoci jsou pak zcela nepřipadné. K pojmu nicotnosti soud odkazuje na ustálenou judikaturu správních soudů, která se sice zabývá primárně správními akty, ale vztáhnout ji lze obdobně také na akty soudní moci. Vyplývá z ní, že „[n]icotný je správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí. K nicotnosti soud přihlíží z úřední povinnosti.“ (Usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 6 A 76/2001-96, č. 793/2006 Sb. NSS z 22. 7. 2005). Konkrétně k nedostatku věcné příslušnosti uvedl NSS v rozsudku č. j. 6 Ads 87/2013-131, č. 3936/2014 Sb. NSS z 23. 4. 2014, že „institut věcné příslušnosti slouží k určení, který z orgánů nadaný obecně pravomocí rozhodovat o právech a povinnostech osob ve veřejné správě bude rozhodovat v konkrétní věci. Věcnou příslušnost samozřejmě nelze vymezovat individuálně, tj. s ohledem na každý jednotlivý společenský vztah, nýbrž druhově: právo vytváří okruhy věcí spojených vnitřní podobností, definuje je společnými znaky a tyto skupiny obsahově spřízněných věcí pak svěřuje k rozhodování jednotlivým

správním orgánům. Absolutní nedostatek věcné příslušnosti nastává tehdy, jestliže o věci nerozhoduje orgán k tomu určený, nýbrž orgán jiný – takový, jemuž jsou k rozhodování svěřeny věci obsahově odlišné.“

18. Z citované judikatury je zřejmé, že rozsáhlá argumentace žalovaného upozorňující na nedostatek pravomoci Okresního soudu v Mladé Boleslavi nemůže obstát. Již letným nahlédnutím do zákona lze zjistit, že soudy vskutku mají pravomoc rozhodnout předběžným opatřením o úpravě poměrů nezletilého dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí (§ 452 odst. 1 z. ř. s.), resp. rozhodnout o prodloužení takového předběžného opatření (§ 460 odst. 1 z. ř. s.). I kdyby tedy opatrovnícký soud skutečně prodloužil předběžné opatření až dva dny po jeho zániku, mohlo by to způsobit nanejvýš nezákonnosti jeho rozhodnutí, kteroužto je oprávněn účinně napravit pouze soud příslušný k rozhodnutí o případném oprávněném prostředku, popřípadě sám soud prvního stupně v rámci autoremedury. Z obsahu předloženého správního spisu přitom vyplývá, že usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi z 6. 5. 2019 nikdy později zrušeno nebylo.
19. Zdejší soud tudíž nemá žádný důvod k pochybnostem o tom, že nezletilá L. V. byla v době od 5. 5. 2019 do 31. 5. 2019 v péči zařízení Koala Kbely na základě rozhodnutí soudu ve smyslu § 42g odst. 1 věty první ZSPOD, což žalobce správnímu orgánu doložil, a splnil tak podmínky nároku na státní příspěvek za pobyt a péči poskytované nezletilé L. V. v plné výši také pro toto období.
20. Soud naproti tomu shledal správným krácení státního příspěvku za květen 2019 za pobyt a péči poskytované nezletilé J. V., neboť z obsahu správního spisu vyplývá, že tato nezletilá pobývala v době od přijetí do zařízení Koala Kbely do konce května 2019 ve všedních dnech (od pondělí do pátku, a tedy po dobu více než dvou po sobě jdoucích kalendářních dnů) na internátu, který hradila její babička. Tím byly beze zbytku naplněny zákonné předpoklady snížení státního příspěvku podle § 42g odst. 2 písm. b) ZSPOD. Lze přitom jediné souhlasit s žalovaným, že zákon skutečně nerozlišuje účel, za jakým dítě pobývá mimo zařízení, a je tak podstatné spíše to, že po tuto dobu o dítě fakticky nepečuje ani mu v souvislosti s pobytem dítěte nevznikají žádné relevantní náklady. Jedinou uplatněnou žalobní námitku v této části založenou na skutečnosti, že nezletilá nepobývala u nikoho na návštěvě, nýbrž ve vzdělávacím zařízení, tak soud za důvodnou nepovažuje. Ohledně snížení státního příspěvku za pobyt a péči poskytovanou nezletilé J. V. tedy zdejší soud žádné pochybení ze strany žalovaného v napadeném rozhodnutí neshledal.

V. Závěr a náklady řízení

21. Soud shledal důvodný žalobní bod, podle něž žalobce splnil podmínky nároku na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou v květnu 2015 nezletilé L. V. Z tohoto důvodu soud zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4). V něm bude žalovaný vázán právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5).
22. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v tomto řízení představují toliko uhrazený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, a žalovaný je povinen mu je nahradit v přiměřené 30denní lhůtě (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. listopadu 2021

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu